

Матеріали підготували:

*Яременко О. О.
канд. економ. наук*

*Балакірєва О.М.,
канд. соціол. наук*

*Дмитрук Д. А.,
старший науковий співробітник*

У цьому номері журналу наводимо результати соціологічного опитування населення України, проведеного Українським інститутом соціальних досліджень та Центром політичного менеджменту. Опитування проводилося з 9 по 15 червня 2004 року в усіх областях України, АР Крим та місті Києві. Усього опитано 2100 респондентів віком від 18 років і старше. Стандартні відхилення при достовірних 95 відсотках і співвідношенні змінних вів 0,1 : 0,9 до 0,5 : 0,5 становлять 1,31 — 2,18 відсотка.

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ОРІЄНТАЦІЇ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

На момент проведення опитування доволі помітна частина громадян продовжувала дистанціюватися від будь-яких політичних течій, оскільки не могла або не бажала ідентифікувати себе з ними. Зокрема, сумарний відсоток тих, хто не підтримував жодного із запропонованих політичних напрямів або не зміг дати певну відповідь, становив понад третину учасників опитування.

Що ж до респондентів, які визначилися зі своїми політичними вподобаннями, то тут найбільший рівень підтримки має національно-демократична та комуністична течії. Як засвідчують отримані результати, рівень підтримки громадянами поєднання ідеї ринкової економіки з ідеями українсько-російського союзу фактично дозволяє вказувати на цей економіко-політичний напрям як на один з провідних. Рівень підтримки екологічної ідеології майже дорівнює рівню підтримки соціал-демократичного напрямку.

Загальну картину з політичними вподобаннями ілюструє таблиця 1. Дані наведені у динаміці.

Таблиця 1

Динаміка відповідей респондентів на запитання: “Який ідейно-політичний напрям найбільше відповідає Вашим власним переконанням?”, 2002–2004 рр., %

	2002		2003						2004					
	09.	12.	02.	04.	06.	09.	10.	11.	12.	02.	03.	04.	05.	06.
Комуністичний	13	14	13	13	12	16	14	14	14	11	11	13	14	15
Національно-демократичний	14	13	13,5	12,5	12	11	11	10	10	14	14	13	11	13
Політичний напрям, що поєднує ідеї ринкової економіки з ідеями возз'єднання України з Росією	9	11	8	8	5	8	6	7	7	8	9	10	8	9
Екологічний («зелені»)	4	6	8	8	9	9	7	8	6	7	6	9	8	7
Соціал-демократичний	13	11	10	8	7	10	9	8	10	7	7	9	8	6
Національно-радикальний	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Соціалістичний	3	3	5	4	2	4	4	4	3	4	5	5	5	4
Християнсько-демократичний	2	3	3	3,1	2	3	3	3	3	4	3	3	4	2
Ліберальний	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
Анархістський	0,4	0,6	-	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший	0,4	0,3	0,5	0,2	1	0	1	1	0	1	2	1	0,2	1
Жодний	12	16	14	18	17	17	20	18	20	18	17	16	15	17
Я не орієнтуюся в політичних течіях	17	14,1	15	16	21	15	17	17	17	17	18	13	17	18
Важко відповісти	9,2	5	8	6	9	5	6	7	8	7	5	6	6,8	6

Логічним продовженням вивчення політичних орієнтацій громадян України стало запитання щодо підтримки певних політичних партій, які б респонденти підтримували своїм членством, участю в акціях або були їх симпатиками.

На момент проведення опитування серед різних політичних блоків/партій рівень підтримки блоку В. Ющенка виглядав найбільш переконливим. На другому місці, відповідно до електоральних уподобань громадян України, знаходиться Комуністична партія України. Третє місце посідає Партія регіонів України.

До переліку партій, які б змогли перетнути новий 3% бар'єр також у травні цього року ми можемо віднести Соціал-демократичну партію України (об'єднану), Соціалістичну партію України, Блок Юлії Тимошенко.

Таблиця 2

Розподіл відповідей респондентів на запитання:
“Якби парламентські вибори відбулися наступної неділі і в бюлетень для голосування були включені такі партії та блоки, то за кого з них Ви проголосували б?”, %*

	Квітень 2004	Травень 2004	Червень 2004
Блок Віктора Ющенка "Наша Україна"	18	20	18
Комуністична партія України	11	12	13
Партія регіонів України	7	7	8
Соціалістична партія України	5	4	3
Соціал-демократична партія України (об'єднана)	4	4	3
Блок Юлії Тимошенко	3	3	3
Партія Зелених України	3	2	2
Виборчий блок "ЗУБР" (За Україну, Білорусію, Росію)	2	1	1
"Жінки за майбутнє" всеукраїнське політичне об'єднання	2	1	1
Аграрна партія України	<1	1	1
Блок політичних партій "Руський блок"	1	1	<1
Виборчий блок "Команда Озимого Покоління"	1	1	<1
Виборчий блок Народний Рух України за єдність	<1	1	<1
Всеукраїнська партія "Нова сила"	<1	1	<1
Демократична партія України	<1	1	1
Народно-демократична партія	1	1	1
Партія "Жінки України"	1	1	<1
Партія промисловців і підприємців України	1	1	<1
Політична партія "Трудова Україна"	1	1	<1
Прогресивна соціалістична партія України	1	1	<1
Інші партії (разом)	5**	1,6	6**
Не підтримую жодної з названих політичних партій	19	22	23
Важко відповісти	14	11,4	16

* Політичні партії та блоки, які отримали менше 1% голосів респондентів, до таблиці не включені.

** Включаючи партії, які отримали менше 1% голосів виборців, але були включені в розподіл відповідей.